

Téma	Odborná způsobilost	
Datum poslední změny	15. října 2018	
Použité zkratky	ZoDP	zákon číslo 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění
	ZoPZ	zákon číslo 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí
	Vyhláška ČNB o odbornosti	Vyhláška České národní banky číslo 195/2018 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci pojištění

1. VÝCHODISKA

ZoDP přinesl mimo jiné i novou úpravu požadavků týkající se odborné způsobilosti některých osob podílejících se na distribuci pojištění, které se významným způsobem dotknou dosavadní praxe. V rámci projektu implementace IDD byly ze strany pojišťoven vzneseny a společně diskutovány dotazy vztahující se k tématu odborné způsobilosti při distribuci pojištění. Níže přinášíme souhrn odpovědí na příslušné dotazy včetně případných stručných odůvodnění.

2. ODPOVĚDI NA VZNESENÉ DOTAZY

2.1 Bude k poskytování následného vzdělávání pro distribuci pojištění oprávněna jen akreditovaná osoba? Bude se muset pojišťovna stát akreditovanou osobou?

Odpověď:

Ano, pořádat programy následného vzdělávání pro distribuci pojištění bude moci pouze akreditovaná osoba. Ano, pokud bude pojišťovna chtít sama pořádat programy následného vzdělávání, bude muset získat akreditaci od České národní banky.

Odůvodnění:

Tato povinnost je stanovena výslovně zákonem v § 60 ZoDP, podle kterého *“Provádět odborné zkoušky a pořádat programy následného vzdělávání pro distribuci pojištění může pouze akreditovaná osoba.”* Získat akreditaci a pořádat programy následného vzdělávání přitom bude moci každá fyzická a právnická osoba, která splní zákonné požadavky, a to včetně pojišťovny nebo pojišťovacího zprostředkovatele¹. Pro úplnost uvádíme, že akreditace se dle § 60 ZoDP

¹ Viz Důvodová zpráva k § ZoDP *„Získání oprávnění k činnosti - akreditace nebude nijak institucionálně omezené. Pořádat odborné zkoušky a programy následného vzdělávání, kterými se myslí směrnici IDD požadovaná odborná příprava distributorů pojištění a zajištění v trvání alespoň 15 hodin ročně, bude moci každá osoba, a to jak právnická, tak fyzická, která splní zákonem stanovené požadavky; možné omezení dostupnosti licence akreditované osoby pouze na určité typy institucí (profesní asociace, vzdělávací zařízení) by bylo nedůvodně diskriminační a zřejmě by bylo naplňováno pouze formálně. **Činnost akreditované osoby bude moci vykonávat i zprostředkovatel nebo pojišťovna.**“*

vztahuje na obě činnosti, tj. odborné zkoušky i následné vzdělávání, a nebude možné dle vyjádření MF získat akreditaci pouze na jednu z těchto činností, ale vždy na obě společně.

2.2 Jakým způsobem se bude prokazovat absolvování následného vzdělávání?

Odpověď:

Absolvování následného vzdělávání se bude prokazovat osvědčením vydaným akreditovanou osobou, která takové vzdělávání uspořádala.

Odůvodnění:

Vydávání takového osvědčení stanoví § 56 odst. 5 ZoDP, podle kterého „*Prohlubování odborné způsobilosti se prokazuje osvědčením o absolvování následného vzdělávání vydaným osobou, která toto vzdělávání uspořádala.*“ Osobou, která takové následní vzdělávání může uspořádat je, pak pouze akreditovaná osoba (viz výše). Jakým způsobem bude následné vzdělávání koncipováno (účast na školeních, e-learning, testy, jedno dvoudenní školení v rozdělení do více bloků v průběhu roku), je ponecháno zejména na akreditované osobě.

2.3 Bude nutno provádět následné vzdělávání v rozsahu 15 hodin ročně pro jednotlivé odbornosti nebo souhrnně pro všechny?

Odpověď:

Podle našeho názoru nebude nutné provádět následné vzdělávání v rozsahu 15 hodin ročně za každou jednotlivou odbornost, ale postačí absolvování následného vzdělávání v rozsahu 15 hodin ročně v souhrnu za veškeré skupiny odbornosti, pro které získala osoba odbornou zkoušku.

Odůvodnění:

Podle našeho názoru z textu ZoDP ani z textu směrnice IDD nevyplývá povinnost absolvovat následné vzdělávání v rozsahu 15 hodin ročně za každou skupinu odbornosti a taková povinnost nevyplývá ani z odůvodnění požadavku na následné vzdělávání. Z článku 10 odst. 2 alinea 2 směrnice IDD naopak spíše plyne, že ve struktuře následného vzdělávání jako celku v délce alespoň 15 hodin by měla být zohledněna povaha produktů a další kritéria napříč jednotlivými skupinami odbornosti, kdy „*Domovské členské státy za tímto účelem zavedou a zveřejní mechanismy, které umožní účinně ověřovat a hodnotit znalosti a odbornou způsobilost zprostředkovatelů pojištění a zajištění a zaměstnanců pojišťoven, zajišťoven a zprostředkovatelů pojištění a zajištění, které budou obnášet odbornou přípravu či rozvoj v trvání alespoň 15 hodin ročně, přičemž se zohlední povaha prodávaných produktů, typ distributora, úloha, kterou tyto osoby vykonávají, a činnost prováděná v rámci distributora pojištění nebo zajištění.*“

2.4 Jaké jsou následky při porušení povinnosti složit odbornou zkoušku nebo absolvovat následné vzdělávání?

Odpověď:

Porušení povinnosti složit odbornou zkoušku nebo absolvovat následné vzdělávání:

- může vést k uložení opatření k nápravě Českou národní bankou podle § 104 odst. 1,2 a 3 ZoDP;
- je-li to nutné k ochraně zákazníka, může spolu s takovým opatřením k nápravě vést k zákazu nebo omezení provozování činnosti, dokud nebude splněno uložené opatření k nápravě, podle § 104 odst. 5 ZoDP;
- může vést k odejmutí oprávnění k činnosti samostatného zprostředkovatele, vázaného zástupce nebo doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele podle § 105 ZoDP;
- je přestupkem pojišťovny nebo samostatného zprostředkovatele podle § 110 odst. 1 písm. a) bodu 2, pokud oznámí vázaného zástupce, který nesplňuje podmínku odbornosti jako podmínku provozování jeho činnosti, nebo přestupkem podle § 110 odst. 1 písm. a) bodu 8, pokud oznámí doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele, který nesplňuje podmínku odbornosti jako podmínku provozování jeho činnosti, za které lze uložit pokutu až do výše 5 000 000 Kč; a
- je přestupkem pojišťovny nebo samostatného zprostředkovatele podle § 110 odst. 1 písm. f) ZoDP, za který lze uložit pokutu až do výše 10 000 000 Kč.

Odůvodnění:

Povinnost trvale splňovat podmínky odborné způsobilosti podle § 56 ZoDP je podle § 55 ZoDP základním zákonným požadavkem pro výkon distribuce pojištění pracovníkem pojišťovny, zajišťovny a samostatného zprostředkovatele, vázaným zástupcem a jeho pracovníkem, doplňkovým pojišťovacím zprostředkovatelem a jeho pracovníkem i samostatným zprostředkovatelem, je-li fyzickou osobou. Pokud pak dojde k porušení jakékoliv povinnosti související s odbornou způsobilostí ve smyslu § 56 ZoDP, bude se jednat o provozování činnosti distribuce pojištění v rozporu se zákonem, za které může Česká národní banka uložit opatření k nápravě spočívající v povinnosti odstranit zjištěné nedostatky ve stanovené lhůtě podle § 104 ZoDP. V tomto případě pak hrají roli jednotlivé pozice zprostředkovatelů, když za pracovníka, vázaného zástupce a doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele bude opatření k nápravě uloženo zastoupené pojišťovně, zajišťovně a samostatnému zprostředkovateli, a pouze v případě samostatného zprostředkovatele, který je fyzickou osobou, bude opatření k nápravě uloženo přímo jemu.

Porušení zákonné podmínky odborné způsobilosti by pak mohlo vést i k odnětí oprávnění k činnosti samostatného zprostředkovatele, vázaného zástupce či doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele Českou národní bankou podle § 105 ZoDP, pokud ve smyslu jeho písmene a) nespĺňovali podmínky pro udělení oprávnění k činnosti, ve smyslu písmene b) uložené opatření k nápravě nevedlo k požadované nápravě nebo ve smyslu písmene c) došlo k opakovanému nebo závažnému porušení povinnosti stanovené ZoDP.

I v případě přestupků jsou rozhodné jednotlivé pozice pojišťovacích zprostředkovatelů, když se za porušení povinností v oblasti odborné způsobilosti nedopouští přestupku samotný pracovník, vázaný zástupce či doplňkový pojišťovací zprostředkovatel, ale podle § 110 odst. 1 písm. f) pojišťovna, zajišťovna či samostatný zprostředkovatel, kteří provozují činnost prostřednictvím takových osob, které nesplňují podmínku odborné způsobilosti.

2.5 Jak bude řešen vstup (nových) pojišťovacích zprostředkovatelů na trh v přechodném období, dokud nebude možno skládat zkoušky u akreditované osoby?

Odpověď:

Splnění podmínky odborných znalostí a dovedností u zprostředkovatelů nově vstupujících na trh, kteří v době po nabytí účinnosti ZoDP nebudou mít možnost složit odbornou zkoušku u akreditované osoby, bude moci být podle § 122 odst. 1 ZoDP prokazováno čestným prohlášením osoby oprávněné distribuovat pojištění za jejího pracovníka, vázaného zástupce či doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele. V případě takového čestného prohlášení však bude nutno, aby příslušná osoba prohlášené odborné znalosti a zkušenosti skutečně splňovala.

Předpokládáme však, že takové čestné prohlášení nebudou moci učinit fyzické osoby samy o sobě ani právnická osoba o svém členu statutárního orgánu nebo jiné osobě s obdobnou působností ve smyslu § 7 písm. c) ZoDP. To by pak do doby než půjde složit odbornou zkoušku u akreditované osoby znemožňovalo vstup na trh novým samostatným zprostředkovatelům, kteří jsou buď fyzickou osobou nebo právnickou osobou, jejichž člen statutárního orgánu či osoba s obdobnou působností nedisponují dokladem o odborné způsobilosti podle ZoPZ². Řešení tohoto problému je předmětem dotazu České národní bance.

Odůvodnění:

Podle § 122 odst. 1 ZoDP je čestné prohlášení osoby oprávněné distribuovat pojištění nebo zajištění jednou z možností, jak prokázat odborné znalosti a dovednosti v přechodném období, dokud nebude možno skládat odborné zkoušky u akreditované osoby. Toto ustanovení pak časově ohraničuje možnost využití čestného prohlášení nejpozději do uplynutí 24 měsíců ode dne nabytí účinnosti ZoDP, tedy do 1. prosince 2020 (včetně)³.

Vzhledem k vývoji znění aktuálního § 122 odst. 1 ZoDP⁴ a připomínkám České národní banky k návrhu ZoDP v průběhu legislativního procesu⁵ předpokládáme, že nebude akceptováno, aby fyzická osoba učinila čestné prohlášení o odborné způsobilosti sama o sobě. V průběhu semináře MF k ZoDP byl tento dotaz vznesen a shledáno, že došlo k opominutí, jakým způsobem tuto situaci vyřešit, pokud samostatný zprostředkovatel (fyzická osoba) nemůže za sebe toto

---

² Na trh by však mohla jako samostatný zprostředkovatel nově vstoupit právnická osoba, pokud její člen statutárního orgánu nebo jiná osoba s obdobnou působností ve smyslu § 7 písm. c) ZoDP má doklad o odborné znalosti podle ZoPZ.

³ Vzhledem k tomu, že počínaje dnem 2. prosince 2020 budou moci být odborné znalosti a dovednosti prokazovány pouze osvědčením o úspěšném vykonání odborné zkoušky ve smyslu § 56 odst. 3 ZoDP, budou muset příslušné osoby podstoupit odbornou zkoušku s určitým předstihem tak, aby ke dni 2. prosince 2020 měly příslušné osvědčení o úspěšném vykonání odborné zkoušky k dispozici (za předpokladu, že odbornou zkoušku takto bude reálně možno u akreditované osoby absolvovat).

⁴ Kdy byla z jeho znění v průběhu legislativního procesu vypuštěna věta „Osoba oprávněná distribuovat pojištění nebo zajištění, která je fyzickou osobou, může učinit čestné prohlášení sama o sobě.“

⁵ Viz připomínka České národní banky číslo 96. k původnímu § 110 odst. 1 (dnes § 122 odst. 1) ZoDP v dokumentu Vypořádání připomínek k materiálu s názvem: Návrh zákona o distribuci pojištění a zajištění „Navrhujeme rovněž vypustit možnost prokázat odbornou způsobilost jen čestným prohlášením samotné osoby, již se prohlášení týká. [...] Dále považujeme za nedůvodné prokazovat odborné znalosti čestným prohlášením o sobě samotném, což nezakládá žádnou garanci skutečné způsobilosti, když osoba, která prohlášení činí, ani nemusí mít představu, jaká je odpovídající odbornost, čestné prohlášení může učinit v dobré víře, ale zcela neinformovaně.“

prohlášení učinit. Ač MF slíbila se touto otázkou zaobírat, je doporučeno vznesení dotazu na ČNB. Důsledek tohoto omezení spočívající ve znemožnění novým samostatným zprostředkovatelům (fyzickým osobám) vstup na trh je tudíž předmětem dotazu České národní bance.

2.6 Jaká bude lhůta pro získání odborných znalostí a dovedností (složení odborných zkoušek) pro pojišťovací zprostředkovatele vstupující nově na trh po nabytí účinnosti ZoDP (tedy po 1. prosinci 2018)?

Odpověď:

Každý pojišťovací zprostředkovatel, včetně těch nově vstupujících na trh, musí skutečně materiálně splňovat požadavky odborné způsobilosti (včetně odborných znalostí a dovedností prokazovaných formálně odbornou zkouškou), a to již v okamžiku, kdy provádí či započíná provádět distribuční (zprostředkovatelskou) činnost (z materiálního pohledu příslušná osoba může distribuovat pojištění pouze, pokud požadované odborné znalosti skutečně má).

Přechodná lhůta podle § 122 odst. 1 ZoDP se dotýká pouze prostředků prostřednictvím kterých lze odborné znalosti a dovednosti prokazovat do doby, než budou příslušné povinné osoby mít možnost absolvovat odbornou zkoušku u akreditované osoby. Doklad o odborné znalosti podle § 18 ZoPZ nebo čestné prohlášení půjde využít k prokázání skutečných odborných znalostí a dovedností během 24 měsíců ode dne nabytí účinnosti ZoDP, tedy nejdéle do 1. prosince 2020 (včetně). Po tomto dni bude možno odborné znalosti a dovednosti prokazovat pouze osvědčením o úspěšném vykonání odborné zkoušky u akreditované osoby.

Odůvodnění:

Přechodný režim podle § 122 odst. 1 ZoDP neznámá, že by ve lhůtě 24 měsíců ode dne nabytí účinnosti ZoDP bylo možno odborné znalosti a dovednosti teprve nabývat⁶, ale pouze určuje, jakými prostředky budou moci být odborné znalosti a dovednosti prokazovány, dokud nebude existovat možnost složit odbornou zkoušku u akreditované osoby. Nejdéle do 1. prosince 2020 bude k jejich prokázání možno využít doklad o odborné znalosti a dovednosti podle § 18 ZoPZ nebo čestné prohlášení podle § 122 odst. 1 ZoDP. Po tomto dni pak bude možno prokazovat pouze osvědčením o úspěšném vykonání odborné zkoušky ve smyslu § 56 odst. 3 ZoDP, a proto by ke složení odborné zkoušky mělo dojít před tímto datem tak, aby od 2. prosince 2020 měla příslušná osoba osvědčení o úspěšném vykonání odborné zkoušky k dispozici⁷. Takové osvědčení lze však samozřejmě využít již před tímto datem, ihned jakmile budou akreditované osoby ve smyslu § 61 ZoDP schopny pořádat odborné zkoušky. Tento závěr byl podpořen i ze strany MF na semináři k ZoDP, dle něhož je třeba rozdělovat formálně možnost prokazování se

⁶ Viz Důvodová zpráva k § 122 odst. 1 ZoDP „*Předpokládá se, že krátce po účinnosti zákona nebude existovat dostatek akreditovaných osob, u kterých by bylo možné vykonat zkoušku. Z toho důvodu se do 23. února 2019 může osvědčení o vykonání odborné zkoušky nahradit dokladem o odborné znalosti podle § 18 zákona č. 38/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebo čestným prohlášením posuzované osoby. **To však neznamená, že konkrétní osoba v distribuci nemusí mít potřebné znalosti a dovednosti.***“

⁷ Samozřejmě za ideálního předpokladu, že do té doby již budou mít akreditované osoby ve smyslu § 61 ZoDP udělenou potřebnou akreditaci Českou národní bankou a budou schopny pořádat odborné zkoušky.

cestou osvědčení dle ZoPZ, což ale nevylučuje skutečnou materiální potřebu odborné znalosti mít od účinnosti ZoDP.

2.7 Bude možno i po nabytí účinnosti ZoDP využít k prokázání odborných znalostí a dovedností odborné zkoušky složené podle ZoPZ?

Odpověď:

Ano, do nejdéle do uplynutí 24 měsíců ode dne nabytí účinnosti ZoDP, tedy do 1. prosince 2020, bude možno podle § 122 odst. 1 ZoDP použít k prokázání odborných znalostí a dovedností doklad o odborné znalosti podle § 18 ZoPZ.

Odůvodnění:

Tato možnost je výslovně uvedena v § 122 ZoDP, podle kterého „Do 24 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona lze odborné znalosti a dovednosti pro distribuci pojištění nebo zajištění prokázat dokladem o odborné znalosti podle § 18 zákona č. 38/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.“. K prokazování odborných znalostí a dovedností blíže viz předchozí otázka. Pro úplnost pouze upozorňujeme, že doklad o odborné znalosti podle § 18 ZoPZ bude možno získat u České národní banky jen do počátku účinnosti ZoDP (v termínech stanovených Českou národní bankou), když Česká národní banka již na svých webových stránkách⁸ oznámila, že od účinnosti ZoDP dojde k ukončení organizace zkoušek středního a vyššího stupně odborné způsobilosti pojišťovacího zprostředkovatele pořádaných Českou národní bankou.

2.8 Bude nutno absolvovat doškolovací kurz ve smyslu § 18 odst. 9 ZoPZ pro prokázání odborné způsobilosti podle přechodných ustanovení ZoDP?

Odpověď:

Předpokládáme, že osoby, u kterých uběhne lhůta pro absolvování doškolovacího kurzu ve smyslu § 18 odst. 9 ZoPZ⁹ během přechodného období 24 měsíců ode dne nabytí účinnosti ZoDP (tedy v období od 1. prosince 2018 do 1. prosince 2020), nebudou muset po nabytí účinnosti ZoDP tento doškolovací kurz absolvovat ve formě a za podmínek podle § 18 odst. 9 ZoPZ.

Bez ohledu na to by však příslušné osoby distribuující pojištění měly materiálně splňovat podmínky odborných znalostí a dovedností vyžadované pro příslušné skupiny odbornosti novým ZoDP již od nabytí jeho účinnosti. Za tímto účelem by proto měla pojišťovna provést interní školení svých pracovníků, vázaných zástupců a jejich pracovníků, doplňkových pojišťovacích zprostředkovatelů a jejich pracovníků tak, aby tyto osoby měly skutečně odborné znalosti a dovednosti odpovídající požadavkům ZoDP pro jednotlivé skupiny odbornosti konkretizovanými Vyhláškou ČNB o odbornosti.

⁸ Viz oznámení dostupné na adrese

https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/vykon_dohledu/povolovaci_schvalovaci_rizeni/poj_zprostredkovatele_likvidatori/download/informace_o_ukoncení_odbornych_zk_pz.pdf

⁹ Tedy lhůta 6 měsíců po uplynutí každých 5 let od registrace.

Přestože pojišťovna nemá povinnost zajistit odbornou způsobilost jí využívaného samostatného zprostředkovatele a osob, které ho při zprostředkování pojištění zastupují¹⁰, předpokládáme, že prakticky bude potřeba jejich vzájemné kooperace tak, aby samostatný zprostředkovatel a osoby jej zastupující získaly potřebné informace o pojistných produktech a prodejních procesech konkrétní pojišťovny a jejich změnách provedených za účelem vyhovění požadavků nové právní úpravy¹¹. Pojišťovna by pak měla prověřovat odbornost samostatného zprostředkovatele a osob jej zastupujících do té míry, aby dostala požadavku jejich pečlivého výběru ve smyslu § 14 ZoDP.

K formálnímu prokazování odborných znalostí a dovedností půjde za tohoto stavu v přechodném období využít doklad o odborné znalosti a dovednosti podle § 18 ZoPZ nebo čestné prohlášení podle § 122 odst. 1 ZoDP, které však samy o sobě nezajistí naplnění zákonných podmínek odbornosti, pokud příslušná osoba skutečně požadavky na odborné znalosti a dovednosti ve smyslu ZoDP nespĺňuje.

Odůvodnění:

Vzhledem k tomu, že od nabytí účinnosti ZoDP bude nutno splňovat odborné znalosti a dovednosti stanovené novým ZoDP, nepředpokládáme, že by byla zachována povinnost absolvovat doškolovací kurz ve smyslu § 18 odst. 9 ZoPZ, který je zaměřen na odbornost podle dosavadních požadavků ZoPZ¹². Toto se během přechodné doby 24 měsíců po nabytí účinnosti ZoDP projeví spíše materiálně v potřebě provést interní školení k získání odborných znalostí a dovedností vyžadovaných pro jednotlivé skupiny odbornosti podle ZoDP než formálně v rovině jejich prokazování. Prakticky by se pak mělo jednat zejména o to, aby byly příslušné osoby naškoleny ohledně prodejních postupů upravených do souladu s ZoDP a případně dalších témat, které prakticky nespĺdaly do vzdělávání za předchozího ZoPZ, ale jsou nově vyžadovány v ZoDP.

2.9 Má z hlediska § 122 odst. 1 ZoDP a možnosti prokazovat odborné znalosti a dovednosti nějaký vliv skutečnost, jaká doba uplynula od složení odborné zkoušky či posledního doškolovacího kurzu podle ZoPZ?

Odpověď:

Pokud ke dni nabytí účinnosti ZoDP splňovala příslušná osoba řádně podmínky odborné způsobilosti podle ZoPZ, tedy měla řádně složenou odbornou zkoušku či řádně absolvován doškolovací kurz, nehraje z hlediska § 122 odst. 1 ZoDP roli, jaká doba jí uplynula od složení odborné zkoušky a jaká doba jí zbývá do uplynutí lhůty pro absolvování doškolovacího kurzu podle ZoDP. To však nevyklučuje povinnost mít odborné znalosti a dovednosti vyžadované novým ZoDP, jak blíže popsáno v předchozí otázce.

Odůvodnění:

¹⁰ Když podle § 55 odst. 1 ZoDP je samostatný zprostředkovatel sám povinen zajistit, že on sám, jeho pracovník, vázaný zástupce a jeho pracovník či doplňkový pojišťovací zprostředkovatel a jeho pracovník splňují trvale podmínky odborné způsobilosti.

¹¹ Když informace o pojistných produktech, postupech jejich schvalování a cílových trzích by pojišťovna měla s pojišťovacími zprostředkovateli sdílet také za účelem naplnění požadavků produktového řízení podle § 53 ZoDP.

¹² Také s přihlédnutím k tomu, že i Česká národní banka ukončuje v souvislosti s účinností ZoDP vzdělávací systém podle dosavadního ZoPZ.

Z hlediska možnosti použít k prokázání odborných znalostí a dovedností doklad o odborné znalosti podle § 18 ZoPZ je rozhodné, zda příslušná osoba splňovala řádně podmínky odborné způsobilosti podle ZoPZ ke dni nabytí účinnosti ZoDP. Od tohoto dne se totiž pravidla podle ZoPZ již nadále nepoužijí, ale bude nadále nutné splňovat požadavky na odborné znalosti a dovednosti v ZoDP.

- 2.10 **Pokud bude jedna osoba skládat současně zkoušky pro 3 skupiny odbornosti (například pro životní pojištění, pojištění motorových vozidel a jiné neživotní pojištění), jaký bude postup, pokud jednu z nich nesloží? Bude moci opakovat pouze tuto jednu zkoušku nebo bude muset znovu složit všechny 3 zkoušky?**

Odpověď:

V takovém případě bude záležet na tom, zda bude daná osoba skládat zkoušky samostatně a odděleně pro jednotlivé skupiny odbornosti ve smyslu § 8 odst. 1 až 4 Vyhlášky ČNB o odbornosti nebo jako zkoušky kombinované ve smyslu § 8 odst. 5 a 6 Vyhlášky ČNB o odbornosti. Pokud budou zkoušky skládány odděleně pro jednotlivé skupiny odbornosti, předpokládáme, že daná osoba bude muset znovu skládat pouze tu konkrétní zkoušku k té skupině odbornosti, ve které neuspěla. U kombinovaných zkoušek (které zahrnují společnou obecnou část vedle otázek zaměřených na předmětné skupiny odbornosti) však naopak nepředpokládáme možnost jakéhokoliv oddělování podle skupin odbornosti, a tudíž dovozujeme povinnost složit celou kombinovanou zkoušku znovu, i kdyby náhodou nebyla splněna díky nedostatkům jen v jedné z příslušných skupin odbornosti.

Odůvodnění:

Předpokládáme, že na zkoušky skládané podle § 8 odst. 1 až 4 Vyhlášky ČNB o odbornosti odděleně vždy pro jednu skupinu odbornosti bude nahlíženo jednotlivě a nebudou na sobě závislé. Jelikož kombinované zkoušky podle § 8 odst. 5 a 6 Vyhlášky ČNB o odbornosti zahrnují společné tematické oblasti pro všechny v nich zařazené skupiny odbornosti a z toho důvodu trvají i kratší dobu oproti prostému součtu jinak oddělených zkoušek, předpokládáme, že taková zkouška tvoří jeden celek a nebude možno jakkoli analyzovat, zda nedostatky ve znalostech převážily pouze u jedné z příslušných skupin odbornosti. Zároveň co se týče skupin odbornosti u neživotního pojištění (tj. skupiny odbornosti uvedené pod písm. b) až e) v § 57 ZoDP), platí pravidlo, dle něhož vyšší stupeň zahrnuje nižší stupeň odbornosti¹³.

- 2.11 **Jakým způsobem se bude prokazovat, že příslušná osoba ve smyslu § 122 odst. 2 ZoDP ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona nepřetržitě alespoň po dobu 3 let poskytovala nebo zprostředkovala pojištění nebo zajištění, nebo se jako pracovník osoby oprávněné distribuovat pojištění nebo zajištění přímo podílela na distribuci pojištění nebo zajištění nebo byla za distribuci pojištění nebo zajištění odpovědná?**

Odpověď:

Formálním dokladem předchozího působení bude jistě záznam z registru pojišťovacích zprostředkovatelů vedeného podle ZoPZ Českou národní bankou. Předpokládáme, že § 122 odst. 2 ZoDP umožňuje výjimku z povinnosti získat středoškolské či vyšší vzdělání pouze těm osobám, které v předchozích 3 letech uvedené činnosti skutečně aktivně a nepřetržitě

---

¹³ Viz § 57 odst. 3 ZoDP.

vykonávaly. Z toho důvodu lze doporučit, aby byl záznam z registru pojišťovacích zprostředkovatelů případně doplněn také o čestné prohlášení příslušné osoby, o tom, že zapsanou činnost skutečně a nepřetržitě po dobu předchozích 3 let vykonávala (když pro splnění zákonných podmínek by tomu tak ve skutečnosti mělo být).

Odůvodnění:

Jelikož § 122 odst. 2 ZoDP poskytuje úlevu z jinak zákonem stanovené povinnosti získat všeobecné znalosti složením maturitní zkoušky nebo dosažením vyššího vzdělání, předpokládáme, že by bylo v rozporu s účelem tohoto ustanovení, pokud by takovou úlevu měly získat osoby, které skutečně fakticky požadované činnosti během posledních 3 let nevykonávaly (a nepraktikovaly tak činnosti, díky kterým lze předpokládat, že požadované všeobecné znalosti skutečně mají). Inspirací tohoto materiálního přístupu může být i § 56 odst. 7 ZoDP, podle kterého ani osvědčení o složení odborné zkoušky neprokazuje odborné znalosti a dovednosti, pokud příslušná osoba v následujících 3 letech nepřetržitě nedistribuovala pojištěné nebo se na tom přímo nepodílela nebo nebyla za distribuci pojištění odpovědná. Dle vyjádření MF na semináři k ZoDP je tato otázka v diskreci ČNB, avšak předpokládá se vycházet ze záznamu z registru či u osob nezapsaných v registru například z pracovní smlouvy a příslušné pracovní náplně, ze které by výkon zprostředkovatelské činnosti vyplýval. K tomuto by pak bylo případně řešeno prokázání skutečného materiálního výkonu činnosti v případě pochybností.

- 2.12 **Umožňuje ustanovení § 56 odst. 6 ZoDP to, že i po nabytí účinnosti ZoDP lze přijmout pracovníka, vázaného zástupce či jeho pracovníka nebo doplňkového zprostředkovatele a jeho pracovníka, popřípadě spolupracovat se samostatným zprostředkovatelem (fyzickou osobou), který má nižší vzdělání než maturitní zkoušku s tím, že si maturitní zkoušku ve lhůtě 42 měsíců ode dne nabytí účinnosti ZoDP dodělá?**

Odpověď:

Ano, ustanovení § 56 odst. 6 ZoDP umožňuje, aby i po nabytí účinnosti ZoDP prováděly distribuční činnosti i osoby, které nemají všeobecné znalosti získané složením maturitní zkoušky či absolvováním vyššího vzdělání. Tato úleva je zavedena za účelem umožnění absolvovat příslušné vzdělání, které jsou tyto osoby povinny získat nejpozději do 42 měsíců ode dne nabytí účinnosti ZoDP, tedy do 1. června 2022. Tato lhůta je pevná a pro všechny stejná bez ohledu na to, kdy se daná osoba stala zprostředkovatelem pojištění nebo zahájila příslušné studium.

Vzhledem k účelu tohoto ustanovení, které má umožnit přechodnou dobu pro získání potřebného maturitního vzdělání, bychom však nedoporučovali využívat jej u osob, které nebudou činit kroky za účelem získání maturitního vzdělání, a případně ani u osob, u kterých již nebude časově možné maturitní vzdělání do uplynutí lhůty 42 měsíců od nabytí účinnosti ZoDP, tedy do 1. června 2022, reálně získat.

Odůvodnění:

Výše uvedené vyplývá z textace § 56 odst. 2 a 6, dle kterého jsou (současní i budoucí) pracovníci, vázaní zástupci a doplňkoví pojišťovací zprostředkovatelé pojišťovny, zajišťovny a samostatného zprostředkovatele a samostatný zprostředkovatel, je-li fyzickou osobou, povinni získat všeobecné znalosti potvrzené odpovídajícím dokladem podle odstavce 2 nejpozději do 42

měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Zákon tudíž předpokládá, že ne všechny osoby mají či budou mít po účinnosti ZoDP vysvědčení o maturitní zkoušce, avšak ponechává jim lhůtu 42 měsíců na dokončení případného potřebného studia a získání příslušného osvědčení.

2.13 Kdo je povinen prokázat České národní bance splnění požadavků odborné způsobilosti podle § 56 ZoDP?

Odpověď:

Právnícká osoba, která distribuuje pojištění (tedy pojišťovna, samostatný zprostředkovatel nebo vázaný zástupce či doplňkový pojišťovací zprostředkovatele), je povinna prokázat odbornou způsobilost osob, prostřednictvím kterých se prokazuje odbornost za sebe jako právníckou osobu, tedy příslušného člena statutárního orgánu nebo jinou osobu s obdobnou působností, pokud tyto osoby skutečně řídí distribuci pojištění nebo zajištění nebo mají být za tuto činnost odpovědny.

Samostatný zprostředkovatel, který je fyzickou osobou, prokazuje odbornou způsobilost sám za sebe.

Za vlastního pracovníka, vázaného zástupce a jeho pracovníka a za doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele a jeho pracovníka prokazuje odbornou způsobilost příslušná zastoupená osoba, tedy pojišťovna, zajišťovna nebo samostatný zprostředkovatel.

Za osobu podle § 3 odst. 2 ZoDP a jejího pracovníka a pojistníka podle § 4 ZoDP prokazuje přiměřené odborné znalosti a dovednosti pojišťovna, která je podle § 55 odst. 2 ZoDP povinna je zajistit.

Odůvodnění:

Povinnost prokazování odborné způsobilosti odpovídá konceptu alokace odpovědnosti za činnost jednotlivých druhů pojišťovacích zprostředkovatelů zaujatému v ZoDP. Ten je pak konkrétně vzhledem k požadavkům na odbornou způsobilost promítnut v § 55 ZoDP, podle kterého pouze samostatný zprostředkovatel odpovídá za svou odbornost sám, přičemž za odbornost pracovníků, vázaných zástupců a jejich pracovníků a za doplňkových pojišťovacích zprostředkovatelů a jejich pracovníků odpovídá zastoupená osoba.

2.14 Kterí pracovníci pojišťovny budou povinni složit odbornou zkoušku u akreditované osoby?

Odpověď:

Vzhledem ke složitým organizačním strukturám uvnitř pojišťoven je tato otázka předmětem dotazu vůči České národní bance.

Aktuálně však předpokládáme, že odbornou zkoušku budou s největší pravděpodobností povinny skládat osoby, které se účastní prodejního procesu tak, že jsou v osobní interakci se zákazníkem a jsou prostřednictvím ní schopni ovlivnit jeho rozhodnutí, zda sjednat nebo nesjednat pojištění či jaké konkrétní parametry pojištění sjednat.

Na druhou stranu předpokládáme, že odborné zkoušky nebudou muset skládat osoby, které vykonávají čistě administrativní činnosti, byť v rámci sjednávání pojištění.

Zároveň nepředpokládáme vzhledem k dosavadním výkladům ČNB u jiných regulací finančních služeb, a i na základě vyjádření MF na semináři k ZoDP povinnost členů představenstva skládat odbornou zkoušku, pokud přímo neřídí distribuci pojištění nebo za ni nejsou odpovědní (je možné alokovat na ředitele/vedoucí distribuce).